

Utrikesdepartementet
ud.imremiss@gov.se

EU-kommissionens inre marknadsstrategi (COM(2025) 500 slutlig)

UD2025/08837

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden. Yttrandet följer den struktur och de rubriker som används i kommissionens meddelande.

Strategins inriktning och Konkurrensverkets övergripande synpunkt

Kommissionen lämnar en bred uppsättning av förslag som syftar till att utveckla den inre marknaden och reducera handelshinder samt administrativa bördor. Förslagen kan övergripande delas in i fem kategorier:

- i. ökad harmonisering av regler inom sektorer som telekom, post-
väsende, kollektivtrafik, avfallshantering m.m., och mer konsekvent
genomdrivande av befintliga regelverk;
- ii. undanröjande av nationella regulatoriska hinder för etablering av före-
tag (bl.a. genom möjligheten att kunna registrera ett företag på EU-
nivå) och hinder för handeln med varor och tjänster mellan medlems-
staterna (t.ex. produktionsstandarder, licenseringskrav och yrkescerti-
fiering, produktinformation och -märkning, krav på villkor för utsta-
tionerad arbetskraft m.m.);
- iii. förenkling av EU-regler och regulatoriska lättnader för små och medel-
stora företag, inte minst avseende hållbarhetsrapportering som upp-
levts som särskilt betungande;

- iv. ökad digitalisering av myndighetsfunktioner och nya digitala informations- och identifikationstjänster (t.ex. produktinformation, organisationsnummer, e-legitimation); och
- v. hårdare ingripande mot territoriella begränsningar av utbud (s.k. territorial supply constraints), även i fall som inte är förbjudna enligt konkurrensrätten.

Konkurrensverket välkomnar ambitionen att reducera handels- och mobilitetsfriktioner på den inre marknaden och att se över regler som kan hämma entreprenörskap och tillväxt av små och medelstora företag. Åtgärdspaketet kan enligt verkets uppfattning bidra till framväxten av geografiskt bredare marknader för varor och tjänster med lägre inträdes- och tillväxttrösklar, och på så vis främja konkurrens, innovation och produktmångfald. Verket ser därför övergripande positivt på förslagen i strategin, med reservation för vissa punkter, vars nackdelar och risker utifrån konkurrensperspektivet redogörs för i det följande.

1.1 Alltför komplicerade EU-regler

I fråga om offentlig upphandling föreslås bl.a. införande av en "europeisk preferens" för vissa inte närmare specificerade teknologier och strategiska sektorer (jfr s. 6). Vidare föreslås en bredare användning av hållbarhets-, motståndskrafts- och sociala kriterier vid all offentlig upphandling (ibid).

Konkurrensverket vill poängtera vikten av att i det kommande arbetet med upphandlingsreglerna införa välavgränsade definitioner av begreppen "viss teknik" och "vissa strategiska sektorer" för att undvika omotiverat extensiv användning av dessa kategorier inom offentlig upphandling.

Även inom ovan definierade kategorier ser verket en risk för att en "europeisk preferens" varken är nödvändig eller tillräcklig för att effektivt uppnå tillfredsställande nivåer av motståndskraft och försörjningssäkerhet, samtidigt som den riskerar att hämma konkurrens och innovation. Det finns till och med en risk för att unionens försörjningssäkerhet försvagas, i den mån anbudsgivare från tredje länder som är pålitliga handelspartners, exempelvis länderna inom WTO:s General Procurement Agreement (GPA) eller andra tredje länder som EU har frihandelsavtal med, missgynnas. Eventuella säkerhetsrisker bör bedömas från fall till fall.

När det gäller förslaget avseende enhetliga hållbarhets-, motståndskrafts- och sociala kriterier ser verket även där potentiellt konkurrenshämmande effekter om dessa krav blir för högt ställda och därför leder till färre anbud, samtidigt som det kan vara positivt för konkurrensen om kraven harmoniseras inom unionen.

1.5 Stora förseningar i standardiseringsarbetet som hämmar innovation och konkurrenskraft

I syfte att reducera investeringsosäkerhet lyfter kommissionen fram att efterfrågad standardisering på EU:s inre marknad bör påskyndas och harmoniseras (jfr s. 10).

Konkurrensverket instämmer i att nyttorna som uppstår i och med harmoniserade standarder kan vara stora, och att standardisering kan stärka konkurrensen på en marknad samt på relaterade marknader genom att lösa utvecklingshämmande koordinationsproblem. Samtidigt vill verket erinra om att standardisering i vissa fall kan vara konkurrens- och innovationshämmande.¹ Nyttor och kostnader med standarder bör nog övervägas i det enskilda fallet. Standarder bör vara frivilliga så länge inte ett tydligt marknadsmisslyckande motiverar obligatorisk och enhetlig standardisering, och företag bör fortsatt ha möjlighet att certifiera egna standarder i den mån de kan anses vara likvärdiga eller bättre än officiella minimikrav utifrån relevanta målvariabler.² På så vis ges utrymme för nya och bättre standarder att växa fram och konkurrera med den offentliga standarden, som då i sin tur kan anpassas bättre efter marknadens behov.

1.10 Territoriella begränsningar av utbudet

Kommissionen vill utveckla verktyg för att ingripa mot företag som försöker etablera och upprätthålla omotiverade territoriella utbudsbegränsningar (s.k. territorial supply constraints) även i sådana fall som inte omfattas av rådande konkurrensrätt (jfr s. 18). Exempel kan vara prisdiskriminering mellan medlemsstater som inte kan motiveras med kostnadsskillnader, eller olika produktförpackningar som inte kan motiveras med t.ex. språkskillnader eller konsumentpreferenser.

Konkurrensverket ser för- och nackdelar med ett utvidgat beivrande av territoriella begränsningar även i fall som inte redan är förbjudna enligt konkurrensrätten. Territoriella begränsningar kan å ena sidan hämma konkurrensen på den inre marknaden genom att omöjliggöra arbitrage över nationsgränserna, vilket talar för ett utvidgat förbud i dessa fall. Å andra sidan kan alltför generella och ingripande regler göra det mindre attraktivt för företag att expandera sin verksamhet till flera medlemsstater. Exempelvis kan förmågan att prisdiskriminera mellan olika territorier göra det mer lönsamt att träda in på ytterligare marknader, och hinder mot prisdiskriminering kan göra att företag väljer bort låginkomstmarknader. Dessa för- och nackdelar bör vägas mot varandra både i utformningen av reglerna och i deras tillämpning i det konkreta fallet.³

¹ Jfr Konkurrensverket, [The Pros and Cons of Standard Setting](#), Edita Västra Aros AB, Västerås 2010

² Jfr Konkurrensverkets yttrande med dnr 781/2022.

³ Jfr även Konkurrensverkets skrivelse den 26 april 2024 med dnr 318/2024.

2. Stärka de europeiska tjänstemarknaderna

Konkurrensverket välkomnar inriktningen och ambitionen på förslagen i avsnittet, och delar på övergripande nivå problembeskrivningarna inom de nämnda sektorerna, men inväntar mer konkreta förslag för att ta ställning till deras utformning utifrån konkurrensperspektivet.

4. Digitalisering av den inre marknaden

Kommissionen avser att införa EU-enhetliga (a) digitala plånböcker för företag, (b) digitala ID-kort för privatpersoner, och (c) digitala produktpass som bl.a. kan underlätta enhetlig produktmärkning på den inre marknaden, och tillgängliggöra produktinfo via QR-koder. (Jfr s. 26 f)

Konkurrensverket ser allmänt positivt på de förenklingar som ökad digitalisering av myndighetsutövning och harmoniserad digital identifikation av produkter, företag och individer medför. Dessa bör kunna bidra till att stimulera handel och mobilitet på den inre marknaden, vilket är positivt utifrån konkurrensperspektivet. Precis som i frågan om en statlig e-legitimation för Sverige vill dock Konkurrensverket framhålla vikten av att inte undantränga, och att på lika villkor tillåta, befintliga och potentiella nya privata identifikationstjänster.⁴

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit ekonområdet Mark Bernard.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och yttrandet saknar därför namnunderskrift.

Marie Östman

⁴ Jfr Konkurrensverkets yttrande med dnr 732/2023.